

[Justitsministeren]

ren til 5.364,93 kr. Beløbet vil fogedretten søge godtgjort af justitsministeriet.

Efter den indtil 1. januar 1979 gældende bestemmelse i retsplejelovens § 561 sker indkaldelse af ejeren ved særskilt underretning, når den pågældende har bopæl her i landet. Når omstændighederne giver anledning her til, sker indkaldelsen tillige ved en almindelig opfordring til at melde sig. Denne indkaldelse indrykkes 2 gange i Statstidende.

Det er således retten, der afgør, hvorledes indkaldelse i det konkrete tilfælde skal foretages. Undladelse af, at der foretages behørig indkaldelse, bevirker, at den, der på grund af manglende indkaldelse ikke giver møde, kan få auktionen ophævet.

De nye regler om tvangsauktion, der trædte i kraft den 1. januar 1979, tilsigter ikke nogen ændring heri.

På den anførte baggrund er der efter justitsministeriets opfattelse ikke anledning til at overveje en ændring af de gældende regler.

Til *udenrigsministeren* (2/2 79) af:

Honoré (KrF):

»Hvilke oplysninger har udenrigsministeren indhentet fra ambassaden i Moskva om Igor Ogurtsov?«

(Spm. nr. 569).

Begrundelse.

I et svar til mig af 16. maj 1978 meddelte udenrigsministeren, at ministeriet igennem Moskvaambassaden ville indhente oplysninger om Igor Ogurtsov, som sidder i en arbejdslejr i Uralområdet.

Ifølge oplysninger, som jeg har modtaget i dag, og som skulle stamme fra Ogurtsovs far, er Ogurtsov meget syg og afkræftet på grund af underernæring, så han ikke vil kunne overleve ret meget længere, medmindre han løslades fra arbejdslejren og kommer under langvarig lægebehandling. Ogurtsov ønsker at forlade Sovjetunionen og skal for ca. 5 år siden i et brev til myndighederne have frasaet sig sit sovjetiske statsborgerskab.

Ifølge udtalelser fra en tidligere medfange skal han have tabt både hår og tænder og i sit udseende ligne en mumie.

Ogurtsovs navn skal være blevet nævnt i forbindelse med en eventuel udrykning med en fanget kommunistleder i Uruguay.

Da det er et spørgsmål om liv eller død, vil jeg anmode regeringen om så hurtigt som muligt at iværksætte den i svar af 16. maj 1978 lovede undersøgelse.

Besvarelse (9/2 79):

Udenrigsministeren (Christophersen):

De oplysninger, som udenrigsministeriet har modtaget fra ambassaden i Moskva vedrørende dommen over hr. Igor Ogurtsov, har alene bekræftet indholdet af mit svar den 16. maj 1978.

Såfremt yderligere oplysninger om hr. Ogurtsov måtte fremkomme til ministeriet, vil spørgeren blive underrettet.

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den næste sag på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om stop for pris- og indkomststigninger.

(Lovforslag nr. L 186. Fremsat 13/2 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Westh (S):

Da folketinget i september 1978 vedtog loven om stop for pris- og indkomststigninger, udtalte regeringen, at formålet med loven var at skabe stabilitet om pris- og indkomstdannelsen i tiden op til og under forhandlingerne om nye overenskomster, hvorefter der på ny ville være anledning til at vurdere fremtidig lovgivning.

Det skal her bemærkes, at det er med stor tilfredshed, vi har konstateret, at loven har

[Westh]

haft den ønskede virkning. Det sidste reguleringspristal viste således for første gang i mange år et direkte fald.

Vi havde alle håbet, at arbejdsmarkedsforhandlingerne ville være tilendebragt inden lovens udløb den 26. i denne måned. Vi må imidlertid erkende, at parterne endnu ikke har nået et resultat. Der forhandles i øjeblikket videre under forligsmandens medvirken.

Den socialdemokratiske gruppe finder, at det fortsat må være rigtigt, at der er ro omkring priserne, medens forhandlingerne står på, og vi finder det også vigtigt, at der gives tid til at forhandle, hvilken prislov der skal gælde efter denne lovs udløb som led i en samlet løsning. Da fagbevægelsen endvidere klart har udtrykt ønske om, at loven blev forlænget, og da regeringen gerne vil hjælpe til med foranstaltninger, der kan lette forhandlingerne på arbejdsmarkedet, synes vi, det er naturligt, at regeringen har fremsat dette forslag, så loven kan forlænges.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at sige, på hvilken måde priserne fremover skal holdes i ro. Det må vurderes i sammenhæng med den økonomiske udvikling som helhed, men det er klart, at priserne spiller en stor rolle, når man skal vurdere reallønnen. Det er derfor socialdemokratiets opfattelse, at der også efter udløbet af denne lov vil være behov for en stærk prislov.

Selve lovforslaget, som vi behandler i dag, er ikke særlig kompliceret. Vi finder derfor, at der må være mulighed for en hurtig udvalgsbehandling. Vi håber, at folketingets øvrige partier vil vise forståelse for, at der må være så megen ro som muligt omkring forhandlingerne på arbejdsmarkedet, og at der må være fornøden tid til at overveje den lovgivning, der skal indgå i en samlet løsning, og derfor vil være med til at give dette lovforslag en nem gang gennem tinget.

Askjær Jørgensen (FP):

Det er ikke første gang, vi skal tale pristoplov i denne sal. Vi har også tidligere sagt meget om prisstoplove, men på trods heraf er det altså nødvendigt at tale hårdt til regeringen efter det, der er blevet forelagt os nu.

Vi hører ofte i den politiske debat gammel-partierne sige: vi kan ikke samarbejde med fremskridtspartiet, det er helt umuligt, for fremskridtspartiet taler så grimt til os. Ja

men det er virkelig nødvendigt nu at tale meget hårdt til regeringen.

På trods af at man altså vil risikere at få at vide, at på grund af vores holdning og vores talemåde kan man ikke samarbejde, bliver jeg nødt til at starte med at sige, at lovforslaget har en helt forkert overskrift. Forslaget bør reelt hedde forslag til lov om nedlæggelse af flest mulige virksomheder og arbejdspladser, for det er, hvad sagen drejer sig om.

Tror regeringen virkelig, at sådanne lovforslag giver nogen lyst til at opretholde virksomheder, endsige etablere nye arbejdspladser? Det er helt sikkert, at lovforslaget, hvis det vedtages, direkte vil nedlægge nogle virksomheder og dræbe nogle arbejdspladser.

Jeg forstår, at man vil forsøge at få dette kørt igennem til på fredag, så vi kan tredjebehandle på fredag. Fredag bliver altså den dag, da vi skal se, hvor mange af tingets medlemmer der vil stå op og stemme for direkte nedlæggelse af virksomheder og arbejdspladser.

Forslaget kom kl. 23 i aftes. Det vidner om, at regeringen er i en paniksituation. Det vidner om, at man ikke rigtig ved, hvad man skal stille op. Vi er nu allerede i gang med at førstebehandle forslaget. Udløbsdatoen for den nugældende lov, som man også fejlagtigt kalder en prisstoplov, står i lovforslaget, så dér kan man læse den. Og hvis ikke regeringen ved, hvornår der er overenskomstforhandling, og hvornår de nuværende overenskomster udløber, kan man få det at vide ved at ringe til LO eller Dansk Arbejdsgiverforening. Man kunne altså roligt have fremsat dette lovforslag for 4 eller 6 uger siden eller sagt det, da vi behandlede den nugældende lov ved regeringens tiltrædelse.

Men skal der ikke levnes tid til en rimelig udvalgsbehandling, må jeg jo gå i gang med nu at stille en række spørgsmål til handelsministeren. Hvis man forudsætter, at erhvervsudvalget kan behandle dette i eftermiddag, må vi også forudsætte, at ministeren kan svare prompte her og nu på en række spørgsmål.

Der er for det første det med HT. I mopoltilsynets meddelelse nr. 8 fra 1978, side 475, kan man læse om nogle afgørelser vedrørende HT. Alle de andre offentlige takster rundt omkring i kommunerne måtte man ikke forhøje inden 1. februar. Jeg må spørge

[Askjær Jørgensen]

ministeren: de firmaer, som nu har trykt nye prislister på grund af det opsamlede behov for prisstigninger og sendt dem ud til ikrafttræden ultimo februar, hvordan får de betaling for det arbejde, de unødigt har udført?

Det er jo trist, at vi kun har 5 minutter til at snakke om så alvorlig en sag. Jeg kan se, at den gule lampe allerede er tændt.

Der er i snevejs af andre spørgsmål, som nødvendigvis må belyses, men det må vi altså tage fat på under udvalgsarbejdet. Jeg skal derfor slutte med at spørge: hvad er den logiske forklaring på, at lønmodtagerne nu skal snuppe dette udspil og så afslutte nye overenskomster, når man umiddelbart efter overenskomsternes ikrafttræden kan forvente priseksplorationer? Er det simpelt hen ikke et bluffnummer over for lønmodtagerne? Forventer man, at lønmodtagere skal opføre sig ansvarligt ved overenskomstfornyelserne, når regeringen opfører sig 100 pct. ansvarligt?

Jeg hørte den socialdemokratiske ordfører sige heroppe, at man skulle have en ny striks prislovgivning, når denne udløber. Så må vi have konkret at vide: er det SV-regeringens hensigt, at der permanent, konstant, skal være statsdirigering af alle priser i Danmark?

Jens Peter Jensen (V):

Jeg skal på ingen måde udvide det politiske flipnummer, vi lige har oplevet her. Enhver ved jo, at i den situation, der foreligger, kan vi ikke have en prislov, der bare udløber. Det gjorde jeg også opmærksom på, da loven blev gennemført. Jeg spurgte i min fynske beskedenhed, om man havde kigget i visdommens brønd, da man satte den dato. Det havde man ikke.

Jeg har måske min tvivl om den psykologiske værdi af, at man forlænger dette i 1½ måned, men jeg vil anse det for at være nødvendigt, at der tages et eller andet tiltag på dette felt.

Må jeg så om selve lovforslaget sige, at dispensationsbestemmelsen stiller jeg mig en lille smule skeptisk over for, for vi ved jo fra praksis, at det tager meget lang tid, når man skal gennemføre dispensationer, og det vil sige, at når de kan bevilges engang, skulle denne lovgivning gerne være væk for længe siden.

Jeg synes, at vi stilfærdigt skal acceptere denne forlængelse uden en lang principiel

debat. Det er muligt, der skal en anden lovgivning til, som den socialdemokratiske ordfører sagde, men så må det være efter en anden model, for den prislov, der gælder nu, er en for hård prislov, som ikke lader sig anvende over ret lang tid. Vi har anvendt andre modeller på tidligere tidspunkter, som kan være praktiske uden at ødelægge en udvikling. En længere anvendelse af denne lov vil føre til, at det bliver en stagnationslov, og derfor skal man have forståelse for, at vi må se på de forskellige varianter af en lovgivning på dette område. Det bliver der jo lejlighed til at drøfte under udvalgsarbejdet.

Jeg tilsiger en saglig udvalgsbehandling af disse ting.

Kjelgaard (KF):

Jeg vil gerne allerførst sige, at vi fra konservativ side ønsker at stille et ændringsforslag, så der bliver tale om et løn- og prisstop og ikke bare et prisstop. Men det skal jeg vende tilbage til.

Selve fremkomsten af det lovforslag, vi står med her, viser, hvor usikkert og famlende regeringen arbejder. Vi står i en alvorlig situation omkring livsvigtige afgørelser, men regeringen har endnu ingen planer om, hvad den agter at gøre. Vi ved ikke mere om regeringens tanker, end dengang vi stemte imod det oprindelige prisstop, som nu skal forlænges. Regeringen talte dengang om trepartsforhandlinger og meget andet, men man er ikke nået et skridt videre ud over en gensidig orientering, så hverken folketing eller arbejdsmarkedets parter ved mere, end vi vidste for et halvt år siden.

Men nu ved erhvervslivet altså noget. Erhvervslivet ved, at den urimelige prisstoplov, der hindrer investeringer og dermed nedsætter beskæftigelsen, skal forlænges i endnu 1½ måned og det i en situation, hvor mange virksomheder er ved at gå fra positiv til negativ forrentning på grund af prisstop.

Mange har set hen til datoen den 26. februar og har forberedt nye prislister og meget mere, og nu skal man altså i sidste øjeblik til at disponere om. Må jeg spørge: hvorfor har regeringen ikke fremsat dette forslag for længst? Hvorfor skal man vente, til man må komme og bede om hastebehandling i tinget? Har man overhovedet ingen respekt for de vanskeligheder, man pålægger

[Kjelgaard]

virksomhederne? Regeringen kunne akkurat lige så godt være kommet med forslaget for en uge eller en måned siden, hvis altså de to regeringspartier havde været enige. Men efter ministermødet i går var der intet om et nyt lovforslag, da var man vel ikke enige endnu. Det kom først i løbet af aftenen. Så usikker en regering har vi altså i denne alvorlige situation.

I august-september måned sidste år havde vi i udvalget besøg af deputationer fra en række brancher, der med tørre tal påviste, at de ikke kunne bære prisstoppet, fordi de netop havde stået over for i øvrigt lovlig prisforhøjelser. Nu skal de altså bære tabene ud over et halvt år. Det er uforvarselig erhvervs politik. Jeg har nok set, at der optræder en lille dispensationsparagraf i forslaget, men kan de to regeringspartier blive enige om, hvornår og hvor den skal anvendes? Jeg vil gerne bede handelsministeren gøre rede for, hvordan man har tænkt sig at administrere den indviklede § 11 a, og hvem der kan vente at komme ind under den. Det mener jeg vi bør vide, før vi tager endelig stilling til lovforslaget.

Hvis der overhovedet skal være mening i at forlænge den prislov, vi nu har levet med i et halvt år, må to forudsætninger efter min mening være opfyldt. For det første må vi vide, hvad der skal ske efter den 15. april. Jeg går ud fra, at det ligger i formuleringen, at senest den 15. april er vi helt færdige med den ekstraordinære prislovgivning, og at forlængelsesloven ikke skal afløses af nye erhvervsødelæggende prislove. Det vil jeg gerne have bekræftet.

For det andet duer prisstop alene ikke. Ved lovens første behandling i efteråret gjorde vi gældende, at den var asocial, fordi det var tilfældigt, hvilke befolkningsgrupper der blev ramt.

Det må da være en forudsætning for at drøfte en forlængelse af denne lov netop i den situation, der motiverer regeringens og LOs ønske om en forlængelse, at der ikke blot sættes stop for priser, men også for lønninger. Der må være lighed for alle, og det er afgørende, ikke ønsket om at forelægge et lovforslag, som LO har bedt om, og som virksomhederne har vendt sig imod.

Det konservative folkeparti vil derfor under udvalgsarbejdet stille et ændringsforslag, der gør prisstoppet til et løn- og prisstop. Et

totalt stop for lønstigninger fra nu, og indtil nye overenskomster er afsluttede, er nødvendigt. Det kan alle leve med i de højst 6 uger, det gælder. Man skal altså ikke regne med vore stemmer, hvis der kun gennemføres et prisstop. Men hvis der tillige gennemføres et lønstop, kan vi tale om det.

Det konservative folkepartis ændringsforslag vil komme til at gå på, at der ikke her i landet må udbetales lønninger højere end de den 14. februar gældende, før lov nr. 426 af 8. september 1978 er ophævet.

Melchior (CD):

Samarbejde beror på tillid. CD har forsøgt og vil fortsat forsøge at samarbejde med den til enhver tid af dette ting fremgåede regering, men jeg må indrømme, at den gør det svært for os at bevare tilliden.

I bemærkningerne til lovforslaget i september i fjor, da dette prisstop blev indført, sagde ministeren, at efter forslaget skal prisstoppet gælde til den 1. marts 1979 – og jeg citerer ordret – »og vil således udløbe samtidig med fornyelsen af arbejdsmarkedets overenskomster«.

I betænkningen over lovforslaget sagde CD dengang, at vi – jeg citerer – »ønsker at pege på, at det er højst usandsynligt, at nye overenskomster på arbejdsmarkedet vil være færdigtalet inden lovens udløbsdato, 26. februar 1979.

På denne baggrund finder centrumdemokraternes medlem af udvalget, at lovens psykologiske virkninger på de forestående overenskomstforhandlinger vil være lig nul. Tværtimod må der efter 26. februar 1979 forventes relativt store prisstigninger netop på grund af lovens opdæmning, og sådanne prisstigninger vil formentlig få en højst uheldig virkning på færdiggørelsen af overenskomsterne.«

Dertil svarede ministeren, som er den samme, som vi har i dag, ifølge Folketingstidende 1977–78, sp. 12534, den 6. september 1978 følgende:

»Formålet med et prisstop i denne periode er også bl.a. at forbedre forhandlingsklimaet. Det er for mig svært at se, hvorledes de begivenheder, som måtte indtræde ved prisstopets udløb samtidig med datoen for overenskomsternes udløb, kan påvirke forhandlingerne.«

[Melchior]

I dag læser vi dels i bemærkningerne til det nye lovforslag, dels i fremsættelsestalen, at det er nødvendigt med en helt anden dato, det, som vi altså sagde for et halvt år siden sammen med andre medlemmer af dette ting, og samtidig hører vi hr. Westh meget rørende sige, at vi må erkende, at arbejdsmarkedets parter ikke blev færdige. Nej, hvornår er de nogen sinde blevet færdige til den 26. februar? Det vil jeg godt have oplysning om. Er det i dette århundrede, eller var det i forrige århundrede?

Det er på denne baggrund, at tilliden til dømmekraften hos denne regerings i øvrigt sagligt så velfunderede ministre og den samlede regering er alvorligt rokket. Og så den behandling, man giver, om jeg så må sige, hinanden!

Folketinget får 3 dage til at behandle dette lovforslag. Så kan man sige: nå ja, det består jo kun af nogle få ord. Ja vel, men der kan godt være store problemer af den grund. Vi har lige fra de konservatives ordfører hørt et meget rimeligt forslag til en ændring, som det er nødvendigt grundigt at overveje konsekvenserne af og fornuften i.

Jeg kan bebude, at CD vil stille et ændringsforslag om, at HT får lejlighed til pr. 1. marts, således som det har været planlagt længe, at indføre fællesbilletten, og vi mener ikke, at det er i strid med denne lovs hensigt, idet det er et nyt produkt, der vil blive markedsført. Men jeg er opmærksom på, at da vi prøvede på det samme i september i fjor, fik vi ikke medhold. Nu må vi prøve igen, og det tager også tid.

Men folketinget håner man altså ved at give det 3 dage, skønt man i et halvt år har vidst, både hvad udløbsdatoen er, og at der er Nordisk Råd i næste uge. Der er jo ikke sket nogen overraskelser her for den høje regering. Og erhvervslivet giver man 12 dage, vel at mærke fra i dag og til udløbsdagen for loven, til at kuldaste alle de beregninger og de forberedelser, man har gjort, de udgifter, man har sat sig i, og de forventninger, man med rette måtte kunne have til en regering, som man skal vise tillid.

Det er sandelig ikke en fremgangsmåde, der kan vække tillid, der kan vise, at der er kommet et samarbejde i en regering, som har erkendt, at erhvervslivet skal have gode vilkår, ikke fordi der skal kæles for en bestemt del af befolkningen, men fordi det er nød-

vendigt for det samlede samfund, at erhvervsvirksomhederne har hæderlige og gode kår.

Må jeg til slut komme med en anden indvending, og her er jeg ked af at være nødt til at blæse med på en storm, som jeg er klar over at de såkaldt socialistiske partier vil blæse op her senere i debatten. Det drejer sig om, at tilrettelæggelsen af, at loven skal udløbe, så snart overenskomsterne er i hus, i virkeligheden er en hån mod dette lands voksne befolkning og næsten helt ned til barnestadiet med, for det betyder altså, at man nok skal sørge for, at der ikke bliver prisstigninger, før vi har skrevet under, men dagen efter, må man være klar over, sker de. Folk er ikke så enfoldige, at de tror på, at det giver nogen virkelig mening. Og nu ser vi altså også som resultat af regeringens meget sene udspil, at LOs formand pludselig står som den, der har fremkaldt dette lovforslag. Det har han selvfølgelig ikke, for regeringen har da også for 14 dage siden vidst, at den ville komme med dette lovforslag. Hvorfor skal Thomas Nielsen stilles i den for ham pinlige situation, og hvorfor skal LO nu skældes ud for, at de regerer landet, når vi i virkeligheden har en regering, der burde regere?

Alle disse kritiske bemærkninger til trods vil jeg ikke love, at CD vil stemme imod lovforslaget, når det kommer til tredje behandling på fredag. Det er nøjagtigt de samme ord, som jeg sagde ved førstebehandlingen sidste gang. Landets samlede tarv går forud for CD, når det drejer sig om at tage stilling til lovforslag, er de end fremsat alt for sent og i en meget forkert form.

Ole Olsen (SF):

Det var meget morsomt af hr. Melchior at få at vide sådan på forhånd, hvordan jeg og andre ville reagere på lovforslaget. Nu må hr. Melchior så følge godt med og se, om vi kan leve op til det.

Der er en meget vigtig bestemmelse i loven, som afviger stærkt fra bestemmelser, der ellers har været i forskellige prisstoplove. Det er reglen om, at lønglidning ikke kan indregnes i priserne. Det er ikke lovligt. Det var den bestemmelse, som sidste gang fik SF til at stemme nej til lovgivningen. Det ligger sådan, at vi har én gang tidligere haft en tilsvarende bestemmelse.

[Ole Olsen]

Mig bekendt har vi aldrig fået nogen rimelig god analyse af, hvordan disse forslag egentlig virker. Nogle vil måske sige: det er klart, at nu får man arbejdsgiverne til at stive ryggen af, og så skal de nok holde igen, så forhindrer de, at priserne stiger, fordi løn- og glidningen bliver regnet ind. Man kan også sige omvendt, at det er meget naivt at tro, og at det såmænd overhovedet ingen virkning har. Jeg kan ikke vurdere tilstrækkelig klart, i hvilken ende af skalaen det ligger. Er det fuldstændig virkningsløst, eller er det virkelig effektivt for alvor? Min egen fornemmelse er nok, at det nærmere er fuldstændig betydningsløst, men jeg synes nok, det var rimeligt på baggrund af den tid, der nu er gået med både denne lov og den forrige lov, at bede om en undersøgelse af, hvordan sådan en lovbestemmelse egentlig virker på priserne. Vi vil være meget betænkelige ved at stemme for sådan en lov, hvis vi ikke får noget som helst at vide om, hvordan denne bestemmelse virker. For ser man bort fra den, er det jo ikke andet end et pris- eller avancementstop, hvad man nu vil foretrække at kalde det, akkurat på samme måde som vi har haft det masser af gange. Man kan så som jeg være skeptisk over for, om et lønstop kan fungere i meget lang tid, ud over et halvt år, måske ud over et helt år, uden at det får skadelige virkninger, at man faktisk må opgive at styre det.

Hr. Westh mente, at sidste måneds fald i pristallet skyldes prisstoploven. Jeg kunne godt tænke mig, om hr. Westh lidt nøjere ville dokumentere dette. Vi er da ikke vant til at opleve, at prisstoplove ligefrem kan få pristallet til at falde. De kan såmænd da heller ikke virke så stærkt på priserne, at de ikke stiger så meget.

Der er noget galt med lovens løbetid. Det er meget mærkeligt at få opgivet den 15. april 1979 og så høre handelsministeren sige, at han skam har hjemmel til at ophæve denne lov, samme dag som overenskomsten er indgået. Der er nok mange herinde, der vil synes, at det er en mærkværdig baggrund for at vedtage en sådan lov. Vi er betydelig mindre trygge uden handelsministerens udtalelse, end vi er med handelsministerens udtalelse. Skal der være mening i spøgen her, må vi nok sige, at det hverken skal være, når det passer handelsministeren, eller den 15. april 1979; så må det i hvert fald være ½ år, som Thomas Nielsen foreslår.

Virkningen af det, jeg omtalte for, bestemmelsen om løn- og glidning, vil selvfølgelig – hvordan man nu kan behandle den – være temmelig afgørende for, hvordan SF vil holde sig til denne lovgivning. Jeg kan ikke løsrive mig fra en vis tvivl om, hvorvidt lovgivningen her, selv uden denne bestemmelse, er en god lovgivning. Det er jo sådan, at vi har en pris- og avancelov her i landet, som i og for sig indeholder et ganske stort arsenal af instrumenter, og som fungerer ganske smidigt. Spørgsmålet er nu, om man ved en sådan lovgivning – man giver jo ikke monopoltilsynet så forfærdelig mange flere folk – simpelt hen trækker folk over fra et mere effektivt område til et mindre effektivt område. Bliver den samlede overvågningseffekt ikke snarere mindre på grund af loven, end den bliver større? Det vil jeg meget gerne høre kommenteret fra regeringens side, for også dette vil selvfølgelig spille en stor rolle for SFs stemmeafgivning.

Jeg skal gøre opmærksom på i anledning af bestemmelsen om løn- og glidning, at regeringen nok er ved at rette bager for smed. Vi har en OECD-rapport, som siger, at vores manglende konkurrenceevne over for udlandet ikke skyldes, at danske lønninger er for høje, ikke pr. time, men pr. produceret enhed. Danske lønninger har haft en ganske gunstig udvikling rent konkurrencemæssigt i forhold til vores konkurrenter, så det er nok snarere renten, regeringen skal se på, men det står der ikke spor om i dette lovforslag.

Jørgen Jensen (DKP):

Forslaget hedder jo forslag til lov om ændring af lov om stop for pris- og indkomststigninger, men i virkeligheden har det ikke noget med prisstigninger at gøre. Det er en del af en helhedsløsning, en del af et indgreb i overenskomstsituationen, vi behandler her. Jeg vil da også godt sige til de konservative, der siger, at de kun vil gå med, hvis der også kommer et lønstop med i loven: ja men fatter man da slet ikke, at selve meningen med dette lovforslag i virkeligheden er at skjule ikke alene et lønstop, men reelt en lønreduktion? Det er det, der er begrundelsen for det lovforslag, der ligger her. Man må da sige, at når mennesker taler om prislov, er det lidt dristigt af regeringen at komme og sige, at den skal forlænges. Jeg tror, der er mange,

[Jørgen Jensen]

der ikke har opdaget, at vi har et stop for priser. Der er mange mennesker, som har følt, at priserne alligevel er steget i den senere tid, og nu gør man altså opmærksom på, at der i virkeligheden er et prisstop.

Hvad er det egentlig, der skal begrunde dette indgreb? Ja, det er, at arbejdsmarkedets parter ikke har kunnet blive enige om et mæglingsforslag eller en skitse til et mæglingsforslag. Det er det, der presser regeringen i dag. Man er klar over, at man bliver nødt til direkte at gribe ind i forhandlingerne og diktere de kommende overenskomster på det grundlag, som regeringen har lagt frem gentagne gange, ikke ved statsministeren, men ved finansministeren, som har sagt, at der ikke er råd til at give noget til arbejderne. Først talte man om en nulløsning, og det betød 2 portioners dyrtidstillæg til 1. september 1979. I de seneste dage har man talt om, at det er der heller ikke råd til, det skal være mindre end det, og så gør man det helt umuligt at komme igennem med et forhandlingsresultat. Derfor ved man udmærket godt, at nu bliver man nødt til politisk at klare problemerne, og så ser det da godt ud, at man i hvert fald har lavet et prisstop.

Men jeg synes, det er groft, som det også allerede er sagt, at man undervurderer det danske folk så meget, at man tror, man kan bilde det ind, at den prisstigning, der ville være kommet pr. 26. februar 1979, bare kommer lidt senere. Så skulle man altså sige til arbejderklassen: I kan godt acceptere en nulløsning, for det er slet ikke så slemt, priserne er ikke så høje. Og så skulle de altså ikke kunne regne ud, at den prisekspllosion, som vil komme, bare kommer lidt senere. Ja, den kommer nøjagtig dagen efter, at de har skrevet under på overenskomsterne. Det er jo det, der reelt ligger i dette lovforslag. Jeg må sige, at dette er mildest talt politisk bedrageri. Det har ikke noget med prisstop at gøre, det er simpelt hen et forsøg på at bedrage arbejderklassen og få den til at acceptere et politisk indgreb i overenskomstsituationen, og vi må sige helt klart, at det vil vi ikke være med til. Det er ikke, fordi vi havde noget imod et reelt prisstop, for det er sådan set det eneste, som kunne forhindre de skadevirkninger, man påstår der er ved dyrtidsreguleringen, fordi dyrtidsforhøjelserne kommer, efter at priserne er steget; så ville man forhindre det, kunne man gøre det.

Men der er jo også spørgsmålet om behandlingen af dette lovforslag. Vi siger altså helt klart, at vi går imod det, og vi vil også stille krav om, at man i udvalget får mulighed for at få belyst, hvad der reelt ligger bag ved dette forslag. Der skal også være mulighed for folk for at komme herind og høre, hvad der reelt er sket.

Jeg kan da også allerede her stille nogle spørgsmål: kommer forsikringspræmierne nu med ind under prisstoppet? De er steget et par gange, mens vi har haft denne prisstoplov. Agter regeringen at gøre noget ved prisstigningen på jord og fast ejendom? Bliver posttaksterne forhøjet pr. 1. april, som man har besluttet? Bliver HT-taksterne forhøjet pr. 1. april?

Ja, tiden er udløbet, så jeg kan ikke nå alle de spørgsmål, jeg har, men jeg skal garantere for, at vi har spørgsmål til behandlingen i udvalget om alle de ting, som er relevante for det bedrageri, der ligger her.

Bolvig (RV):

I 5 måneder har folketetinget og befolkningen ventet på den historiske regerings udspil til klaring af den vanskeligste overenskomstsituation, vi har stået over for i mands og kvindes minde.

Vi har nu endelig og i huj og hast fået et udspil, nemlig lovforslaget om en kortvarig forlængelse af prisstoppet. Men da regeringen åbenbart mener, at en forlængelse vil lette de overenskomstforhandlinger, der løber i øjeblikket – og det er overordentlig vigtigt – skal det radikale venstre gerne love at medvirke, uden at ministeren dog må tro, at vi mener, at en forlængelse vil have nogen særlig virkning. Der skal en helt anden vilje til, hvis regeringen ønsker sin målsætning gennemført. Jeg vil her pege på det radikale venstres medejforslag, vores skattefradragsforslag og påvisningen af nødvendigheden af indgreb over for de store stigninger på jord. Regeringen løser ikke op for den fastlåste situation med et forslag som dette, slet ikke.

Vi vil som sagt medvirke, men derfor vil jeg alligevel kritisere regeringen for, at forslaget først bliver fremsat nu. Ministeren må da vide, at man slår mange virksomheders planlægning og dispositioner i stykker, og det skal så modvirkes ved dispensationsmuligheder, øget arbejde til monopoltilsynet og

[Bolvig]

den såkaldte afslidning af dispenserede prisforhøjelser. At ministeren begrundet den pludselige fremsættelse med, at man nu ikke tør regne med, at forhandlingerne på arbejdsmarkedet er afsluttet inden den 26., kan bestemt ikke godtages. Troede ministeren virkelig, f. eks. for 1 uge eller 2 uger siden, at parterne kunne nå frem til en løsning? Så har ministeren formentlig været den eneste dansker af den opfattelse. Det er simpelt hen dårligt arbejde, men selv om jeg mener det, skal det radikale venstre gerne medvirke, fordi vi altså tror på regeringens ord om, at en sådan forlængelse kan have en positiv effekt på de vigtige overenskomstforhandlinger.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti er meget skeptisk over for det foreliggende lovforslag om at forlænge loven om stop for pris- og indkomststigninger. Vi tror ikke på, at det vil lykkes at få lønmodtagerne til at afstå fra lønforhøjelser på grund af dette forslag. Alle ved jo, at prisstigningerne vil komme, den dag loven udløber, og så er det kun en stakket frist.

En anden side af sagen er spørgsmålet om, hvilken indflydelse forlængelsen vil have på erhvervslivet. Kristeligt folkeparti vil gerne under udvalgsbehandlingen have undersøgt, hvilke konsekvenser lovforslaget vil få for erhvervslivet. Vi vil også gerne vide, hvilken virkning prisstoploven har haft, især for de mindre virksomheder, fordi vi mener, at det er dem, der i særlig grad rammes af den. Derfor har vi for øvrigt også foreslået igen, at erhvervslivet får en kompensation, et fradrag i skatten, for administration af merværdiafgift m.m.

Kristeligt folkeparti mener, det er nødvendigt i den nuværende situation at føre indkomspolitik til gavn for betalingsbalance og beskæftigelse. Jeg kan her henvise til vores »Økoplán Q«, som ofte bliver citeret, og som ikke er så ringe, som nogen vil gøre den til. Det lader til, at man kan bruge den af og til.

Landets økonomiske situation er meget alvorlig. Jeg tror, der er en vilje i vort folk til at være med til at rette op på økonomien, men det er bare nødvendigt, at de indgreb, der måtte være nødvendige, ikke ensidigt rammer bestemte grupper i befolkningen, og at de planer, der fremlægges – og vi ser gerne flere løsningsmodeller fremlagt af regering-

gen – ikke bare har en øjebliksvirkning, men rækker i hvert fald nogle år frem i tiden.

Kristeligt folkeparti har vilje til at være med til at bringe orden i økonomien, og jeg vil gerne understrege, at vi også godt tør tage et ansvar. Jeg synes, det er beskæmmende at høre folketingsmedlemmer tale nedsættende om de partier, der tør tage et ansvar. Så udlægges det sådan, at det er, fordi de ikke tør andet. Jeg kommer til at tænke på børn i skolen, der frister andre til noget ved at sige: du tør jo ikke. Vi er godt klar over, hvad hensigten er: den er at fremme egne formål, og er man ikke enig, så tør man ikke.

Vi går i gang med udvalgsbehandlingen med en skeptisk indstilling til lovforslaget. Vi mener ikke, at dette lovforslag i sig selv har nogen virkning, men vi er åbne over for de drøftelser, der nu skal finde sted i udvalget, og så må vi se, hvad der kommer ud af det.

Mølgaard (DR):

Fra retsforbundets side må vi afvise dette lovforslag. Det er uden perspektiv, fremsat hu hej uden grund og skadeligt på visse felter, men virkningsløst på de fleste, og det skal ganske åbenbart blot tjene som narresut over for overenskomstparterne med den minimale virkningstid, det har, hvilket sidste jeg dog ene af alt ikke skal beklage ved lovforslaget.

Denne frynse af en lovgivning skal måske indgå i et fletværk omfattende indkomstpoltiske tvangsforanstaltninger, nye afgifts- og skattebyrder m.v. Det er der intet røbet om i fremsættelsen, men jeg skal altså blankt erkende, at hvis det er det videre perspektiv, skærper det ikke vores appetit på at være med til gennemførelsen af dette lovforslag.

Monopoltilsynet er ganske afgjort ude af stand til at sikre en sådan reguleringslovs effektivitet. Agter man at gøre noget ved det, eller vil man atter en gang se igennem fingre med dette forhold, som gang på gang er dokumenteret og bekræftet af ledende embedsmænd i monopoltilsynet selv og af Forbrugerrådet, som også denne gang har advaret mod at tro på virkningerne af prisstoppet? Monopoltilsynet kan ikke overkomme at kigge på priser i alle landets brancher, i alle butikker og på alle handelssteder, endsige at gennemskue alle dette lands priskalkulationer. Det skal ikke bebrejdes monopoltilsynet,

[Mølgaard]

men monopoltilsynet rummer ekspertise, indsigt og kapacitet til at se efter prisudviklingen på de egentlige monopolområder, hvor der da også kan være god brug for det, hvis bare monopoltilsynet kan frigøre al den værdifulde arbejdskraft, man nu sætter ind på masser af områder, hvor det er helt overflødig, nemlig dér, hvor den fri konkurrence styrer prisudviklingen tilfredsstillende.

Enkelte brancher og virksomheder gør man enorm uret over for med dette lovforslag, og det kan få virksomheder til at falde, arbejdspladser til at forsvinde. De fleste kan dog sikkert nok overleve dette midlertidige prisstop, men alle påføres en forvreden kalkulation og en overdreven administration.

Vi kan ikke medvirke til gennemførelsen af dette lovforslag. Vi vil ikke være med til at sætte blålys frem for arbejdsmarkedets parter. Vi vil medvirke til at skaffe de flest mulige dispensationer på de konkurrencedominerede erhvervsområder, og vi medvirker meget gerne til ganske anderledes seriøse prisstyringsforanstaltninger på monopolområderne, så forbrugere og det øvrige konkurrenceudsatte erhvervsliv værnes mod udbytteri fra disses side. Dette udbytteri kombineret med den høje rente og den uhæmmede spekulation – og hverken den almindelige lønudvikling eller den konkurrencestyrede omkostningsudvikling af priser – er de egentlige årsager til dette lille dronningelands krise.

Wilhelm (VS):

Vi synes, dette er et glimrende initiativ. I henseende til at tydeliggøre, hvordan man forsøger at manipulere med lønarbejderne lige netop omkring overenskomstfornyelsen, kunne vi ikke selv have gjort det bedre. Forleden fik vi chokrapporten, hvis hensigt også var klar og tydelig. Der var tale om, hvor galt det gik med købekraft og betalingsbalance, men der var ikke nogen konklusioner i retning af værdistigninger eller sådan noget; derimod var det dyrtidsreguleringen, det var galt med. Og så får vi dette i dag, der næppe kunne gøres mere manipuleret tydeligt. På den måde og kun på den måde ser vi det som et udmærket initiativ.

Vi er imod den lov, man her vil forlænge, og jeg vil godt kort repetere, hvorfor vi er det, hvorfor vi var det i september, og hvor-

for vi har været det ved de tidligere såkaldte prisstoplove, som jo ikke har været andet end sminke på de overenskomstindgreb, man i øvrigt har foretaget. Disse love har været lidt forskellige, men den, man her forlænger, vendte vi os imod i september. For det første, fordi den helt primært sigtede på at hæmme lønkampen. Det var klart og tydeligt hovedformålet. For det andet, fordi fødevarerne reelt var undtaget. Det fremgik af besvarelserne på de spørgsmål, vi stillede, at dispensationsbestemmelserne i virkeligheden var nødvendiggjort af EFs markedsordninger. Det tror jeg nok at de fleste almindelige lønmodtagerfamilier har mærket i det halve år, at på fødevarerpriserne har de ikke rigtig kunnet se, at der var noget prisstop. For det tredje, at den i modsætning til tidligere prisstoplove ikke havde boligudgifterne med.

Det var grundene til, at vi vendte os imod den, og det ændrer selvfølgelig ikke noget, at der nu kun er tale om en lille forlængelse. Og i lyset af den manipulation, der ligger i det med lige at forlænge den ud over en overenskomstfornyelse, kan vi selvfølgelig slet ikke være med, men vil stemme imod igen.

Jeg synes imidlertid, at denne lejlighed vil være oplagt til at prøve at erindre: hvordan gik det sidste gang? Det »prisstop«, som man indførte ved stoploven i december 1976, altså direkte med henblik på den forrige overenskomst pr. 1. marts 1977, hvordan gik det egentlig med det? Det var et prisstop, der kun skulle vare i 3 måneder, lige præcis til overenskomsterne blev fornyet, og da gik det sådan, at man med lodder og trisser fik holdt det lønregulerende pristal lige præcis stille under den dyrtidsportion, som ellers alle havde ventet, og med det resultat, at den permanent er frataget og frastjålet lønmodtagerne, fordi den derved først kom til udløsning senere, hvor den så blev indefrosset i ATP.

Man holdt fast på et og det samme lønregulerende pristal fra 1. december 1976 til 1. marts 1977; i de 3 måneder bevægede det sig overhovedet ikke. Og så kom det. Den prisexplosion, man har talt om her i dag, hvad er erfaringerne med den? Ja, det er, at de følgende 3 måneder, efter at loven var udløbet, og efter at overenskomstindgrebet var i hus i 1977, da steg pristallet med næsten 5 point eller svarende til en årsstigning på 17 pct. Mindre var det ikke, man dengang så i

[Wilhelm]

henseende til det, man nu taler om som priseksplosionen.

Jeg synes, det er ret afslørende, at det netop er LO-formanden, Thomas Nielsen, der har stillet kravet om, at hans medlemmer får stukket det her blå i øjnene. Jeg hørte godt, at hr. Melchior sagde, at det var en forkert påstand, som nogen ville komme med. Det havde han ikke så svært ved at spå om, for vi diskuterede det her for et par timer siden, men det er ikke nogen forkert påstand. Det var Thomas Nielsen, der i forgårs var fremme med kravet om, at dette blå blev stukket i hans medlemmers øjne, og i går kom så regeringen med det. Hr. Melchior siger ganske vist, at det passer ikke, for regeringen har vidst i mindst 14 dage, at den ville komme med dette forslag. Så kan jeg bare sige, at så har regeringen løjet, for regeringen fremlagde en liste over alle sine kendte initiativer den 31. januar, og det er præcis 14 dage siden. Da var der ikke noget om det her. Den fremlagde en oversigt over alle de regeringsinitiativer, der kunne ventes fra nu af til sommerferien. Det gjorde den den 1. februar, og det er kun 13 dage siden. Da var det heller ikke med. Nej, det kom simpelt hen, fordi Thomas Nielsen i forgårs forlangte, at hans medlemmer blev bluffet på dette punkt.

Dernæst siger hr. Melchior, at det er en hån mod den voksne befolkning. Ja, det synes jeg også, og jeg tror heller ikke, det går, lykkeligvis. Det er derfor, jeg synes, det er et glimrende initiativ. Men det er præcis den hån, som hr. Melchior i september forlangte at man gennemførte, for dette er præcis, hvad hr. Melchior i september forlangte, nemlig at man ikke havde udløbsdatoen den 26. februar, men at man ventede, til en eventuel urafstemning var i hus.

(Kort bemærkning).

Melchior (CD):

I anledning af hr. Wilhelms sidste bemærkninger skal jeg yderligere fra betænkningen vedrørende prisstoploven – og denne betænkning er dateret den 3. september 1978 – nævne, at CD ordret sagde:

»En forlængelse af loven ud over 26. februar 1979 må anses for at være utænkelig, da et halvt års pris- og indkomststop i forvejen er en farlig lang tid.«

På denne baggrund bliver det vistnok vanskeligt at hævde, at vi i september skulle have sagt, at vi ønskede en forlængelse. Vi gjorde opmærksom på, at regeringens angivne begrundelse for dette lovforslag ikke holdt stik, men vi har ikke sagt et ord om, at det skulle forlænges ud over den 26. februar. Jeg må stemple hr. Wilhelm for at være lidt mindre inde i sagerne, end jeg selv er, og det er måske ikke alt for meget endda.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg vil gerne starte med at takke de ordførere, der har udtrykt forståelse for nødvendigheden af, at denne lov i kort tid forlænges. Det er ganske vist sket med forskellige tonefald og i nogle tilfælde også med stærkt kritiske bemærkninger, men jeg takker i hvert fald for tilslutningen.

Må jeg generelt sige, at flere ordførere efter min opfattelse har talt, som om det er en permanent lovgivning, vi drøfter her i dag. Jeg gør opmærksom på, at det er en forlængelse af loven, der maksimalt skal gælde i 7 uger.

Jeg mærkede mig, at hr. Askjær Jørgensen talte om lov om nedlæggelse af virksomheder og lidt senere talte om den vældige priseksplosion, der kunne følge efter. Ja, konsekvensen vil jo så blive den samme, hvis man forudser dette med en vældig priseksplosion og de omkostninger, der måtte følge.

Hr. Askjær Jørgensen spurgte også, om man nu står over for en permanent prislovgivning. Jeg kan her henvise til, hvad jeg har sagt i den skriftlige fremsættelse, nemlig at behovet for en eventuel lovgivning på prisområdet, når denne lov falder bort, altså senest den 15. april, må vurderes på baggrund af de resultater, man er nået til i forhandlingerne på arbejdsmarkedet, og i øvrigt på baggrund af en vurdering af hele den økonomiske situation, som den vil tegne sig til den tid. Men jeg vil godt føje til, at efter min opfattelse vil der i så fald ikke blive tale om en forlængelse af den gældende lov, men om i givet fald at arbejde med en ny model.

Både hr. Kjelgaard og hr. Askjær Jørgensen var inde på spørgsmålet om den foreslåede § 11 a i lovforslaget, og dér må jeg tillade mig at henvise til bemærkningerne til lovforslaget vedrørende dispensationsmulighederne, idet der ligger en håndsrækning i det.

[Handelsministeren]

Hvis der er virksomheder – hvad enten det nu er private eller offentlige – der i forventning om lovens bortfald den 26. februar har foretaget sådanne dispositioner, at de gennemfører prisforhøjelser fra denne dato, ja, så må de føres tilbage til, hvad der var tilladt pr. stopdatoen. Er dette ikke muligt, fordi de er for vidt fremme med deres foranstaltninger og dispositioner, så foreslås det, at monopoltilsynet kan give dispensationer, men under forudsætning af, at de så senere afslider sådanne prisforhøjelser. Og lad mig føje til, at denne afslidning ikke er noget nyt i forbindelse med pris- og monopollovgivning. Man har set det i mælkesektoren, man har set det i cementsektoren og formentlig også andre steder.

Flere ordførere har raillet over forlængelsen, over, at vi havde sat udløbsdatoen til den 26., altså natten til den 26. Jeg gjorde opmærksom på i september, senest den 6. september, her i folketinget, at denne dato var fastsat, fordi det er den dag, overenskomsterne udløber, og eventuelle overenskomster, der bliver vedtaget senere, føres tilbage med tilbagevirkende kraft fra den 1. marts.

Vi har nu konstateret – og det har andre jo også gjort her fra denne talerstol i dag – at disse overenskomstforhandlinger på arbejdsmarkedet ikke kan være afsluttet pr. 26. februar. Derfor foreligger dette forslag til forlængelse, som efter min opfattelse i lyset af den periode, der er fastsat, ikke burde give anledning til den stribe af spørgsmål, som enkelte folketingsmedlemmer, enkelte ordførere har bebudet, men det er klart, at jeg er parat til at besvare de spørgsmål, der bliver rejst under udvalgsarbejdet.

Westh (S):

Det er ikke, fordi jeg synes, at der er behov for at forlænge debatten så forfærdelig meget, men jeg vil gerne sige på foranledning af det, hr. Melchior sagde om, at man ikke skulle tro, at man kunne bilde befolkningen ind, at nu skulle den bare skrive under på en aftale, og dagen efter ville der så være voldsomme prisstigninger:

Det er vores helt klare opfattelse, at denne lov skal dels give ro til forhandlingerne på arbejdsmarkedet, dels give ro til at udarbejde en ny lovgivning, der kan afløse den gælden-

de lov. Der skal ikke være tvivl om, at når vi vil give en reallønsgaranti, så indbefatter det også priserne. Priserne skal også ses i relation til reallønnen, og vi er tilhængere af en stærk prislov.

Askjær Jørgensen (FP):

Ja, vi fik jo ikke meget svar fra handelsministeren, hverken vedrørende HTs problemer eller en masse andre områder, men så må vi jo starte på det i nogle samråd umiddelbart herefter.

Jeg vil henvise handelsministeren til at søge vejledning hos hr. Jens Peter Jensen vedrørende det med dispensationerne. Jeg forstod hr. Jens Peter Jensens første indlæg sådan, at hr. Jens Peter Jensen illustrerede, at det var noget, der ikke kunne fungere i praksis inden for denne periode, det er noget, der bliver afgjort hen på sommeren. Nu ved jeg ikke, hvordan det ligger med kommunikationen inden for partiet, men jeg synes, at hr. Jens Peter Jensen skal gentage det over for handelsministeren.

Så var det også, ligesom handelsministeren anede nogle skæve forhold, eller at mine synspunkter ikke kunne passe sammen, dels vedrørende virksomhedslukningerne, dels vedrørende prisekspllosionerne. Jo, det ligger rent konkret sådan, at når man nu forlænger denne lov, så vil der være visse virksomheder, som regulært bliver dræbt af det. De kan ikke længere holde til ikke at måtte få de priser, de har behov for. De bliver slagtet, og dér kommer man til at mangle arbejdspladserne.

Men der er da nok stadig væk nogle virksomheder, som vil overleve, og dér vil man altså få prisekspllosionerne. Disse virksomheder, som man kvæler, kommer ikke til at levere flere varer. Derfor får man ingen billige varer fra disse virksomheder. Det kan altså rent faktisk udmærket lade sig gøre, at man ved at forlænge denne lov både slår virksomheder ihjel og dermed arbejdspladser og får prisekspllosionerne.

Hr. Jens Peter Jensen var så venlig at sige, at det var et politisk flipnummer. Så vil jeg gerne bede hr. Jens Peter Jensen om at læse i forhandlingerne, når de udkommer, hvad hr. Westh sagde om, at man, når dette her får ende, skal have en skarp og en kraftig prisstoplov. Og så skal man nu høre dels mini-

[Askjær Jørgensen]

steren, dels hr. Jens Peter Jensen sige, at det jo bare er en kort forlængelse, det er ikke noget, og så skal man have noget af en helt anden model. Men så lad os da få at vide, hvad det er.

Men hvad der regulært er et politisk flipnummer, det er, at formanden for LO, hr. Thomas Nielsen, kan komme og diktere regeringen at fremsætte sådan nogle lovforslag, og at vi skal have dem fremsat kl. 23 om aftenen, og at de skal behandles på denne facon. Og så taler hr. Melchior om, at det er 3 døgn. Nej, jeg har forstået, at man vil have, vi skal skrive betænkning inden kl. 24 i nat.

Hvis hr. Jens Peter Jensen vil tænke mere på det med flipnummeret, så tænk på, hvilken situation hr. Jens Peter Jensen var i kort efter regeringens tiltrædelse, da vi sad oppe i værelse nr. 50, eller hvor det var! Hr. Jens Peter Jensen vidste ikke rigtig, hvilket betækningsbidrag han skulle give, enten det, der passede til medlemskabet af den socialdemokratiske regering, eller det tidligere, hvor venstre har gode synspunkter. Jeg ved ikke, om der er copyright på hr. Jens Peter Jensens betækningsbidrag; ellers er der nogle tidligere betækningsbidrag, som er ganske udmærkede at anvende, også fra vores side. Flipnummeret er hermed overladt til hr. Jens Peter Jensen.

Jens Peter Jensen (V):

Det pjankenummer, vi var vidne til her sidst, ønsker jeg ikke at forlænge.

All right, hvorfor skal vi have den store, lidenskabelige, principielle diskussion ved denne forlængelse? Det, der interesserer mig mere, er, hvad der kan komme bagefter, og det får vi god lejlighed til at drøfte. Jeg kan meddele hr. Askjær Jørgensen, at der er en overordentlig god kontakt og kommunikation imellem handelsministeren og mig, sådan som der altid har været det mellem bondevenerne, så der er ingen problemer dér.

Men jeg bliver nok nødt til lige at bede handelsministeren måske gøre statsministeren opmærksom på, at der kan blive behov for, at vi ser på den nylig gennemførte postlov med takstforhøjelser, for vi kan selvfølgelig ikke have, at det offentlige går hen og laver disse udgiftsforhøjelser, mens vi har denne lovgivning løbende. Jeg vil bare bede om, at man er opmærksom på det, så man ikke lø-

ber ind i nogle vanskeligheder dér. Dette være sagt i al venlighed.

Melchior (CD):

Ja, jeg ved ikke, hvilket flipnummer hr. Jens Peter Jensen bruger, men noget tyder på, at flippen strammer, for der er ikke den gode kommunikation mellem handelsministeren og hans partifælle hr. Jens Peter Jensen. Ellers kunne han vedrørende nogle af de gode råd, hr. Jens Peter Jensen kom med i midt-dagsradioavisen, da vi drøftede denne lov, og nogle af de gode råd, han er kommet med her i dag, jo have været så venlig at tilhviske sin minister dem lidt før, således at der ikke som nu – og dér må jeg give hr. Askjær Jørgensen ret; der er ikke 3 døgn – er noget i retning af 12 timer eller sådan noget lignende. De problemer, hr. Jens Peter Jensen selv rejser, er så store, at de ikke kan være tjent med en hastværksbehandling af denne art. Men jeg ved, hvor der ligger en god herrekviperingshandler.

Må jeg sige, at CD ikke er forpligtet til at hjælpe dette lovforslag igennem, eftersom vi stemte imod det sidst. Men det skal være helt klart og oplagt, at denne sag, som en meget klog mand har betegnet som ikke kun værende et lovforslag, men også en situation, at den i hvert fald ikke er af en sådan art, at der skal laves regeringsstorm på den. Vores vredes årsag er alene den dårlige behandling, man giver erhvervslivet og folketinget.

Jeg vil gerne udtale min medfølelse med handelsministeren. Jeg er helt klar over, at han ikke har det rart i dag, og jeg synes, han bærer det pænt, dog bl. a. ved at undgå at svare på relevante og ubehagelige spørgsmål. Det ville jeg muligvis også have gjort i handelsministerens sted; der er ikke noget at sige til det.

Hvorfor får vi kun én dag til at behandle dette lovforslag, som inden for handelsministerens ressort må være af overordentlig stor betydning? Det fik vi intet svar på før, og jeg venter heller ikke at få det næste gang. Jeg vil gerne sige, at spørgsmålet ikke er stillet for at drille, men for at anmode om, at der ved kommende ting – og der bliver nye situationer i de næste 4–8–12 uger – bliver handlet og behandlet anderledes, end det er sket i denne sammenhæng.

[Melchior]

Så skal jeg bare endnu en gang minde om, at det standpunkt, som f. eks. mit parti har i denne sag, er i overensstemmelse med det, som Forbrugerrådet har. Fru Helle Munch-Petersen var i radioen i morges og udtalte sig her i overensstemmelse med, hvad hun tidligere har sagt, nemlig at et prisstop lyder be-
snærende, men at Forbrugerrådet frygter, at det går ligesom sidste gang, hvor prisstigningerne blot blev udskudt til umiddelbart efter det midlertidige prisstop. Man skulle dog tro, at Forbrugerrådet havde en vis ørenlyd i den nuværende regering, også hos medlemmerne af venstre i regeringen, så man skal ikke komme og sige, at vi er alt for skræppe med den kritik, vi kommer frem med her. Desuagtet skal vi indstille os på at blive her i nat, om så ønskes, og medvirke så godt, som vi nu evner.

Jørgen Jensen (DKP):

Det kunne have været rart at få at vide, hvad det er for en lovgivning, man vil komme med efter dette, og som skulle forhindre en prisekspllosion. Jeg synes, det havde været ærligt over for folketinget at have fortalt noget om det.

Men ellers vil jeg da godt tage spørgsmålet op om, hvorfor vi kun får én dag. Ja men er man da ikke klar over, at det, vi diskuterer i dag, ikke er en forlængelse af prisstoploven. Det er en del af helhedsløsningen, som skal gennemføres her i folketinget.

Det, der er sket her inden for den sidste uge, er reelt det, at man først har haft drøftelser med parterne – ikke trepartsdrøftelser – man har orienteret dem om regeringens politik. Dernæst skete der det, at de to parter kom sammen og forhandlede, og arbejdsgiverne stod fast på, at man skulle opgive dyrtidsreguleringen. Det var for meget for LO at sluge. LO kunne simpelt hen ikke gå med til at fremlægge det mæglingforslag, som statsministeren gerne ville have de skulle, hvis ikke der er en dyrtidsregulering i. Det var for groft. Derfor har man inden for de sidste 24 timer været nødsaget til at ændre kurs.

Man kunne altså ikke få et mæglingforslag igennem. Derfor skulle statsministeren sikre, at der nu kommer et politisk indgreb, og det er det, vi forhandler her. Al den snak om, at det er en forlængelse af en prislov! Det er det jo ikke, det er et indgreb i over-

enskomstsituationen, og det kunne også give anledning til nogle spørgsmål. Det havde været rimeligt, om regeringen havde sagt noget om, hvad dette indgreb skal indeholde. Er det rigtigt, som det forlyder, at de dyrtidsportioner, som vil blive udløst på grund af den prisstigning, der kommer nu efter dette, skal indgå i en ØD-fond? Er det det, man har fået venstre overtalt til? Meget tyder på, at det er det, der reelt ligger. Så kommer man uden om prisstigningerne, og så narrer man arbejderne endnu en gang. I ved jo udmærket godt, hvad det er, I har aftalt!

Jeg vil godt sige til nogle af de socialdemokrater, som har forbindelse til fagbevægelsen: det, I er med til her, det er bedrageri over for arbejderklassen. Ton da rent flag og sig, hvad det reelt er, man vil!

Derfor må jeg sige endnu en gang, at vi vil gøre, hvad vi kan for, at vi også under udvalgsarbejdet får de kendsgerninger frem, som nogle kender her i salen, men som de bare ikke vil synge ud med.

Tang Sørensen (FP):

Jeg tror, det er med stor undren, at folketingsmedlemmerne er med til at behandle dette lovforslag. Vor forbavelse og undren er ikke blevet mindre, efter at vi har hørt ordførerne for de to regeringspartier være heroppe på talerstolen.

Jeg hørte med meget stor undren hr. Westh, socialdemokratiets ordfører, meddele fra talerstolen, at man fra socialdemokratiets side var interesseret i, at man også efter overenskomstforhandlingernes udløb skulle have en stram prislov, der skal være med til at statsdirigere priserne i Danmark. Efter at hr. Westh havde meddelt dette fra folketingets talerstol, hørte vi handelsministeren, venstres repræsentant, stå op og fortælle, at denne lov kun skulle gælde i 7 uger.

Jeg tror, det er med stor forundring, at folketingsmedlemmerne hører, og jeg tror, det er med endnu større forundring, at landets befolkning hører, at de to regeringspartier er dybt uenige om dette spørgsmål.

Jeg vil gerne herfra stille et direkte spørgsmål til venstre – jeg ved ikke, hvem der skal svare på det fra partiet venstre: er venstre interesseret i, at vi, når overenskomstforhandlingerne er afsluttet, fortsat skal have en

[Tang Sørensen]

stram prislov, som hr. Westh fra socialdemokratiet giver udtryk for det?

Arne Bjerregaard (KrF):

Selvfølgelig undrer man sig over, at dette forslag skal komme så sent, man har jo vidst alt om Nordisk Råd osv. og tidspunktet, men vel, det er der sagt en masse om.

Det, der kalder mig herop, er hr. Wesths sidste bemærkning om, at der ikke kommer en prisekspllosion efter den 15. april, fordi socialdemokratiet er tilhænger af en særdeles stærk prislov. Der må vi nok spørge hr. Westh og socialdemokratiet og venstre, hvad det er for en lov, man efter den 15. april ønsker at gennemføre. Vi har ikke set nogen i det lovkatalog, som er fremlagt. Vi har ikke set noget i dette lovkatalog om, at der skal fremsættes forslag efter den dato. Hvad er det for et forslag, man vil have gennemført til den tid for at begrænse den prisekspllosion, der eventuelt måtte komme?

Vores stillingtagen til dette lovforslag afhænger virkelig af, hvad man svarer på spørgsmålet om, hvad det er for en stærk prisbegrænsningslov, som socialdemokratiet og venstre ønsker gennemført efter den 15. april.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg vil gerne starte med at sige til hr. Askjær Jørgensen, der sagde, at han ville gentage spørgsmålet om HTs problemer og de andre spørgsmål, han har stillet, at jeg må konstatere, at det kun var HT, der blev nævnt og specificeret i det første indlæg. Jeg drøfter selvfølgelig ikke enkeltsager her fra talerstolen, det kan vi få lejlighed til at gøre i udvalget.

Så må jeg sige til hr. Melchior, som jeg takker for de meget sympatiske tanker, han gav udtryk for, at det vel næppe er nødvendigt at belære hr. Melchior om arbejdsgangen her i folketinget. Men det er altså ikke regeringen, der bestemmer, hvor lang tid et lovforslag skal være under behandling her, det er folketinget selv, der afgør det, og hvis man ikke er tilfreds med den tid til arbejdet, der er til rådighed, så må folketinget altså finde en anden og længere periode. Jeg er parat til at møde på lørdag og søndag og næste uge også, hvis ikke det ødelægger nogle af medlemmernes vinterferie. Der kunne

også ligge et hensyn til dette, at man måske ikke kørte ind i næste uge.

Må jeg så sige til hr. Tang Sørensen – hr. Arne Bjerregaard var også kort inde på det – vedrørende spørgsmålet om, hvad der følger efter, at jeg jo kan gentage, hvad jeg sagde i mit første svar, nemlig at vi vil vurdere, hvordan resultaterne bliver på arbejdsmarkedet, og hvordan den økonomiske situation ser ud. Jeg føjede til, at efter min opfattelse bliver det ikke en fortsættelse af den lov, vi arbejder med her. Det kan blive en anden form, en anden model, men det er der ikke taget stilling til.

(Kort bemærkning).

Melchior (CD):

Jeg takker naturligvis for ministerens tilsagn om, at han vil møde i næste uge. Imidlertid ligger det så tungt, at selv handelsministeren kan jo altså alene ikke vedtage love. Handelsministerens partifæller er faktisk forpligtede arbejdsmæssigt, ikke feriemæssigt, andetsteds, og det har handelsministeren vidst længe, og vi skal altså være det meste af et helt folketing for at kunne vedtage love.

Det er meget sjovt med disse spilfægterier, og det er ikke, for at jeg skal have det sidste ord – det får jeg jo ikke alligevel – men det er nu engang sådan, at det er folketinget, der bestemmer, om vi vil vedtage dette lovforslag eller ej, ja, eller om vi bare vil lærdiggøre betænkningen. Men det er dog alligevel med revolveren for brystet, for i virkeligheden står der på dette lovforslag: hvis I lader være med at vedtage det inden weekenden, så går regeringen af, og så har I ansvaret for at have kastet landet ud i en regeringskrise. Jeg formoder – ja, statsministeren ser spørgende og tvivlende ud og gud ske lov også smilende ud, men jeg tror nok, at jeg ikke regner forkert, når jeg siger, at det ville være et kabinetspørgsmål, om dette lovforslag ikke ville blive vedtaget, og det ville en anden i statsministerens stol også gøre det til. Al respekt for det. Derfor er det reel snak at sige, at man giver os 12 timer til at afgive betænkning og 3 døgn til hele arbejdet.

Og så er det endda ligegyldigt med os. Det er landets erhvervsvirksomheder og disses medarbejdere, der drejer sig om, og for deres skyld kunne man godt have givet en måneds varsel, så der ikke skal være spildt en hel

[Melchior]

masse arbejde og være truffet en hel masse dispositioner, som nu ikke holder stik. Det var det, jeg mente med det.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal blot over for handelsministeren udtrykke min forundring over, at handelsministeren synes, det med HT er et enkeltspørgsmål, som han ikke kan svare på her. Jeg begriber det ikke, så meget som det har været omtalt og også været for monopolankeinstanser osv. Jeg henviste endda til sidenummeret. Jeg synes da, at HT dækker så stort et område, at det må være af almen interesse. Jeg synes, at dette ene svar fra handelsministeren beviser, at man simpelt hen ikke kan svare på de relevante spørgsmål. Jeg forstår, at handelsministeren er i vanskeligheder, fordi dette er stærkt i strid med liberalistisk tankegang. Det er i strid med vestræs program, og derfor vil man ikke svare. Jeg synes, det er for billigt bare at undskylde sig med, at man ikke har hørt spørgsmålet, og at man ikke har fået det noteret ned, og at man ikke kan svare på enkeltspørgsmål.

(Kort bemærkning).

Jens Peter Jensen (V):

Nu skal vi vel ikke her fra folketingets talerstol fremstille os for offentligheden mere trossede, end vi er. Enhver ved jo ud fra erfaring, at der har været overenskomstsituationer, hvor det har været nødvendigt politisk at feje op bagefter. Derfor kan vi jo også godt have fantasi til at forestille os, at der kan komme en ny situation, hvor dette bliver aktuelt. Der kan blive en aktuel situation, hvor vi skal have en pakkelse, og jeg skal meddele hr. Askjær Jørgensen og hr. Arné Bjerregaard, at hvis et sådant forslag til pakkelse kommer, så er Jens Peter Jensen mere interesseret i indholdet end i emballagen.

Ole Olsen (SF):

Jeg sad med interesse før og lyttede til hr. Askjær Jørgensen, og jeg undrede mig lidt over, om det virkelig var den samme lov, vi havde siddet og læst. Det er det nok, men det virker altså ikke sådan. Hr. Askjær Jørgensen var jo meget højt oppe med, at alle

disse virksomheder gik konkurs og der blev vel nogen tilovers. Jeg synes slet ikke, at en sådan ret ligegyldig lov som denne kan friste til en sprogbug, der er så hård som den, hr. Askjær Jørgensen anvendte.

Hr. Melchior fik også sagt, at dette vel nok var et kabinetsspørgsmål. Det kan da godt være, at regeringen vil tage det sådan, men hvis jeg skal råde den til noget, så vil jeg sige: lad være med det, så værdifuldt er det dog ikke!

Vi har som sagt én væsentlig ting at indvende imod loven, og det er reglen om, at lønglidningen ikke må indregnes i priserne. Det ligger jo sådan, at det er meget, meget svært at definere rundt omkring, hvad der egentlig er lønglidning, og hvad der er overenskomstmæssige tillæg. Der er altid stort besvær med at finde ud af, hvor meget priserne må stige.

Det har været en god og en gammel regel, at monopoltilsynet ikke skal blande sig i arbejdsmarkedets forhold. Det er et spørgsmål, om vi ikke her er lige på kanten, måske endog er kommet ud over kanten. Jeg synes, at regeringen skulle tænke sig om, hvorvidt den er villig til at slippe denne regel, så meget desto mere som der næppe er brug for den så tæt på overenskomstafslutningen, som vi jo er. Jeg kan ikke rigtig forestille mig, at man får meget brug for loven netop i denne situation, så et godt råd til regeringen er: drop den bestemmelse, så kan vi snakke om resten!

Glistrup (FP):

Regeringens begrundelse for, at vi nu skal til at jage disse problemer, som jo er vitale for mange snese tusinde virksomheder ude over landet, som har forberedt sig på, at man nu fra den 26. februar kunne regne med nye priser, er, at overenskomstforhandlerne på arbejdsmarkedet endnu ikke har kunnet gøre sig færdige. De skal være klar over, på hvilke vilkår de forhandler, så at de ikke kan komme til at købe katten i sækken. Men så er det ærlig talt meget pauvert at sige, at det skal gælde for den første 1½ måned af den 2-årige overenskomstperiode, der er det normale, altså med andre ord for ca. 6 pct. af overenskomstperioden.

Derfor var der særdeles megen logik i, hvad hr. Westh sluttede sit seneste indlæg

[Glistrup]

heroppe fra talerstolen med, nemlig – jeg tror, det er nogenlunde ordret: vi er tilhængere af en stærkere prislov. Selvfølgelig må det, når folketinget ligger og fusker frem og tilbage med prisfastsættelsen, være således, at både de, der skal betale lønningerne, og de, der skal have lønningerne, skal være klar over, hvor mange prisindtægter de har at betale lønningerne med, og omvendt, hvor dyre de varer er, som de skal købe for de lønninger, de får.

Følgelig kan det under ingen omstændigheder være rigtigt, når handelsministeren forsøgte at vige udenom ved at sige: når lønfastsættelsen er sket, så har vi tid til at vurdere, om vi skal indrette prislovgivningen efter den ene eller den anden model. Man må spille med åbne kort, sådan at når man vil til at lave en prislovgivning, så skal Dansk Arbejdsgiverforenings og LOs forhandlere, før de skal slutte deres endelige overenskomst, vide, hvad det er for en model, vores prislovgivning kommer til at gå efter.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Westh, hvis ikke vi kan få klare svar på denne problemstilling fra venstres side: hvad mente hr. Westh med ordet »vi«, da han sagde, at »vi« er tilhængere af en stærkere prislov? Er det regeringen, som jo reelt har et folketingsflertal bag sig, eller er det kun den del af regeringen, som er for svag til at stå alene, altså den socialdemokratiske del af regeringen, som er tilhænger af en stærkere prislov? Og i givet fald til dem, der dækkes af dette »vi«, som vil have gennemført denne stærkere prislov til afklaring for arbejdsmarkedets parter: hvornår kommer udspillet til det, for det er jo snart ved at være fem minutter i tolv på arbejdsmarkedet med forhandlingerne? Derfor er det nok så væsentligt for os andre at vide, når vi skal forhandle her i folketinget om denne stærkere prislov, om folketinget så virkelig kan få en passende tid til at behandle denne prislov, som jo meget gerne skulle være vedtaget, før man slutter aftalerne på arbejdsmarkedet. Hvornår forventer hr. Westh at dette udspil til den stærkere prislov kommer? Det er virkelig interessante ting.

Så kan man selvfølgelig som handelsministeren kalde det vinterferie i næste uge eller som hr. Melchior omtale det yderst seriøst, men under alle omstændigheder er Nordisk

Råd noget, der er fuldstændig sekundært sammenlignet med, at vi nu får klaret vores løn- og omkostningsforhold for de næste år. Om så Danmark skulle sende afbud til Nordisk Råd, så er det vigtigere, at vi nu bruger tiden her i folketinget på at få afgjort tingene, og at vi får denne »stærkere prislov«, som hr. Westh gjorde sig til talsmand for, enten til vedtagelse eller til forkastelse, men i hvert tilfælde til forhandling. Hvornår kommer det, hr. Westh?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik herefter til dagsordenens punkt 2, der var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse.

(Lovforslag nr. L 151. Fremsat 1/2 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Jørgen Jensen (S):

Formålet med lovforslaget om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse er at sikre lønmodtagernes rettigheder i tilfælde af virksomhedsoverdragelse, således at den, der køber eller på anden måde får en virksomhed overdraget, umiddelbart indtræder i den tidligere ejers rettigheder og forpligtelser efter de løn- og arbejdsforhold, som bestod forud for overdragelsen. Dette gælder, hvad enten der er tale om offentligt ejede eller privat ejede virksomheder.

Forslaget siger endvidere, at overdrageren og erhververen får pligt til at informere lønmodtagerne om en række forhold, der har